

Datum van inontvangstneming : 13/08/2025

Zaak C-387/25

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing op grond van artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

11 juni 2025

Verwijzende rechter:

Tribunal judiciaire de Montbéliard (rechter in eerste aanleg Montbéliard, Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 mei 2025

Verzoekende partij:

Compagnie Européenne de Garanties et Cautions (CEGC)

Verwerende partijen:

NL

SF

Voorwerp van het hoofdgeding

- 1 Burgerlijk geding betreffende de vordering van de borg tegen de hoofdschuldenaar in het kader van een hypothecaire leningsovereenkomst met borgtocht.

Uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 2 Op 1 oktober 2013 hebben NL en SF bij de Banque Populaire Bourgogne Franche-Comté (hierna: „bank”) een hypothecair krediet afgesloten voor een hoofdsom van 311 781 EUR.
- 3 In de overeenkomst is bepaald dat voor het krediet een borgtocht wordt verleend door SA Compagnie Européenne de Garanties et Cautions (hierna: „CEGC”), een dochteronderneming van de Banque Populaire, en wordt gepreciseerd dat de

borgtochtprovisie 3 429,59 EUR bedraagt. Tevens bepaalt deze overeenkomst dat, indien de kredietnemers in gebreke blijven, het totale bedrag van de uit hoofde van de lening verschuldigde hoofdsom, rente, kosten en bijkomende kosten acht dagen nadat een aanmaning is verzonden die zonder gevolg is gebleven, van rechtswege opeisbaar wordt. De kosten van de borgtocht zijn door de schuldenaren tegelijk met de termijnen van de lening verschuldigd.

- 4 Op 9 februari 2023 heeft de bank de kredietnemers aangemaand tot betaling binnen 15 dagen van niet-betaalde termijnen. Daarbij werd aangegeven dat indien het gevorderde bedrag (10 355,01 EUR) niet binnen de gestelde termijn was betaald, er van rechtswege en zonder nieuwe aanmaning sprake zou zijn van vervroegde opeisbaarheid. De bank heeft de kredietnemers bij brief van 3 april 2023 in kennis gesteld van de vervroegde opeisbaarheid en een specificatie verstrekt van de verschuldigde bedragen, te weten in totaal 32 139,68 EUR.
- 5 Bij brief van 11 april 2023 heeft CEGC de kredietnemers meegedeeld dat zij de schuld (zonder specificering van het bedrag) binnen 15 dagen aan de bank zou betalen. Op 14 juni 2023 heeft de bank CEGC een subrogatoire kwitantie verleend, waarbij zij erkent dat CEGC haar een bedrag van 32 015,42 EUR heeft betaald ter aflossing van de lening.
- 6 Op 25 juli 2023 heeft CEGC NL en SF aangemaand om haar binnen acht dagen een bedrag van 32 015,42 EUR terug te betalen.
- 7 Op 28 september 2023 heeft CEGC NL en SF gedagvaard voor de tribunal judiciaire de Montbéliard (rechter in eerste aanleg Montbéliard, Frankrijk; hierna: „tribunal”) en gevorderd dat zij worden veroordeeld tot betaling van een bedrag van 32 015,42 EUR, vermeerderd met vertragingsrente tegen de wettelijke rentevoet vanaf 14 juni 2023 tot de datum van volledige betaling, tot vergoeding van de advocatenkosten en van de kosten van voorlopige en definitieve inschrijving van een gerechtelijke hypotheek, en tot betaling van de kosten, een en ander bij een bij voorraad uitvoerbare beslissing.
- 8 NL en SF verzoeken de tribunal onder meer om vast te stellen dat CEGC haar kennisgevingsverplichting niet is nagekomen, dat zij hen niet heeft geïnformeerd en dat zij hen nooit heeft benaderd met betrekking tot de eventuele excepties die zij aan de bank zouden hebben willen tegenwerpen, en om CEGC te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding aan hen.

Toepasselijke bepalingen

A. Unierechtelijke bepalingen

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

- 9 Richtlijn 93/13 bevat onder meer de volgende bepalingen:

„Artikel 3

1. *Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.*

2. *Een beding wordt steeds geacht niet het voorwerp van afzonderlijke onderhandeling te zijn geweest wanneer het, met name in het kader van een toetredingsovereenkomst, van tevoren is opgesteld en de consument dientengevolge geen invloed op de inhoud ervan heeft kunnen hebben.*

[...]

3. *De bijlage bevat een indicatieve en niet uitputtende lijst van bedingen die als oneerlijk kunnen worden aangemerkt.*

Artikel 4

„1. Onverminderd artikel 7 worden voor de beoordeling van het oneerlijke karakter van een beding van een overeenkomst alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst of van een andere overeenkomst waarvan deze afhankelijk is, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten in aanmerking genomen, rekening houdend met de aard van de goederen of diensten waarop de overeenkomst betrekking heeft.

2. *De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten, voor zover die bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd.*

Artikel 5

In het geval van overeenkomsten waarvan alle of bepaalde aan de consument voorgestelde bedingen schriftelijk zijn opgesteld, moeten deze bedingen steeds duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld. In geval van twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de consument gunstigste interpretatie. Deze uitleggingsregel is niet van toepassing in het kader van de in artikel 7, lid 2, bedoelde procedures.

Artikel 6

1. *De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.*

[...]

Artikel 7

1. De lidstaten zien erop toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers.

[...]

Artikel 8

Ter verhoging van het beschermingsniveau van de consument kunnen de lidstaten op het onder deze richtlijn vallende gebied strengere bepalingen aannemen of handhaven, voor zover deze verenigbaar zijn met het Verdrag.”

- 10 Het Hof heeft geoordeeld dat de rechters verplicht zijn om ambtshalve vast te stellen of een beding mogelijk oneerlijk is (arrest van 4 juni 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350) en om de bepalingen van nationaal recht die kunnen verhinderen dat die bedingen ongedaan worden gemaakt, buiten toepassing te laten (arrest van 17 mei 2022, SPV Project 1503 e.a., C-693/19 en C-831/19, EU:C:2022:395).
- 11 In het arrest van 26 januari 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), heeft het Hof bevestigd dat de nationale rechter, om vast te stellen of een beding het evenwicht ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13, dient te onderzoeken of aan de mogelijkheid voor de kredietverstrekker om de gehele lening opeisbaar te verklaren de voorwaarde is verbonden dat de consument een hoofdverplichting in het kader van de desbetreffende contractuele relatie niet nakomt, of deze mogelijkheid is bedoeld voor gevallen waarin die niet-nakoming voldoende ernstig is gelet op de looptijd en het bedrag van de lening, of deze mogelijkheid, bij gebreke van specifieke contractuele bepalingen, afwijkt van de ter zake toepasselijke regels van gemeen recht en of het nationale recht de aan een dergelijk beding gebonden consument geschikte en doeltreffende middelen aanreikt om de gevolgen van de opeisbaarheid van de lening ongedaan te maken.
- 12 In een arrest van 9 november 2023 (arrest van 9 november 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845) heeft het Hof geoordeeld dat de nationale rechter de evenredigheid moet onderzoeken van de aan de schuldeiser geboden mogelijkheid om op grond van het beding inzake vervroegde opeisbaarheid het geheel aan verschuldigde bedragen te vorderen, wanneer hij beoordeelt of het beding eventueel oneerlijk is. Hij dient met name het bedrag van de termijnen die niet werden voldaan te verifiëren in verhouding tot het totale bedrag van de lening en de looptijd ervan.

B. Bepalingen van nationaal recht

- 13 Naar Frans recht kan de borg die de schuld in plaats van de schuldenaar heeft betaald, krachtens de (oude) artikelen 2305, 2306 en 2309 van de code civil (burgerlijk wetboek) (thans de artikelen 2308, 2309 en 2311 van de code civil) tegen deze schuldenaar een persoonlijke vordering instellen. Deze artikelen bepalen ook dat de borg, wanneer hij de oorspronkelijke schuldeiser op diens verzoek heeft betaald en vervolgens zijn persoonlijke vordering tegen de schuldenaar instelt, niet de excepties kunnen worden tegengeworpen die de schuldenaar aan de schuldeiser had kunnen tegenwerpen wanneer de borg de schuldenaar daarover had geïnformeerd vóór de betaling van de schuld.
- 14 De toepassing van deze artikelen verbiedt de consument, en zelfs de rechter, om de zakelijke borg te verwijten dat hij de aan de onregelmatigheid van de leningsovereenkomst ontleende excepties niet aan de schuldeiser heeft tegengeworpen. Met andere woorden, de betaling van de schuld door de borg ontdoet de kredietovereenkomst met terugwerkende kracht van alle eventuele onregelmatigheden, met inbegrip van eventuele schendingen van het Unierecht.
- 15 Volgens vaste rechtspraak van de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk) kan de schuldenaar zich jegens de borg die zijn persoonlijke vordering instelt niet beroepen op fouten en schendingen van de regelgeving door de kredietgever (Cass civ 1 juni 2016, nr. 15-14026; Cass civ 17 maart 2016, nr. 5.13893). Wat meer in het bijzonder de onregelmatigheid van de vervroegde opeisbaarheid betreft, is de Cour de cassation van oordeel dat deze de borg niet het recht ontnemt om een persoonlijke vordering in te stellen (Cour de cassation, 1e civiele kamer, 1 maart 2023, 21-25278; Cour de cassation, 1e civiele kamer, 9 november 2022, 21-18806).
- 16 De enige uitzondering op dit beginsel is de volgende: deze persoonlijke vordering wordt de borg ontzegd wanneer hij zonder voorafgaande kennisgeving aan de schuldenaar heeft betaald, terwijl deze over middelen beschikte om de schuld teniet te doen verklaren.

Standpunten van partijen*Argumenten van CEGC*

- 17 CEGC stelt dat de twee prejudiciële vragen enkel ontkennend kunnen worden beantwoord, omdat er geen contractuele relatie bestaat tussen de borg en de kredietnemers en zij een derde is ten opzichte van de kredietovereenkomst tussen de kredietgever en de kredietnemers. Zij is dan ook van mening dat zij niet aansprakelijk kan worden gesteld voor de eventuele aanwezigheid van met het Unierecht strijdige oneerlijke bedingen in de kredietovereenkomst, omdat zij geen partij is bij die kredietovereenkomst.

- 18 Zij betwist ook het oneerlijke karakter van de litigieuze bedingen. Zij betoogt in dit verband dat een beding waarin een betaling is vastgelegd, niet oneerlijk kan zijn. Evenzo stelt zij dat het ontbreken van informatie geen oneerlijkheid kan opleveren.

Beoordeling door de tribunal

- 19 De tribunal vraagt zich af of het mogelijk of zelfs verplicht is om in het belang van het Unierecht, in het bijzonder richtlijn 93/13 en het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht, het nationale recht buiten toepassing te laten volgens hetwelk oneerlijke bedingen in een kredietovereenkomst, waarvan sommige betrekking hebben op de voorwaarden voor vervroegde opeisbaarheid en andere op de borgtocht – een nevendienst bij de kredietovereenkomst – niet aan de borg kunnen worden tegengeworpen.

A. Oneerlijk karakter van de bedingen

Oneerlijk karakter van de bedingen inzake de vervroegde opeisbaarheid

- 20 De kredietovereenkomst bevat een beding dat bepaalt dat het totale bedrag van de uit hoofde van de lening verschuldigde hoofdsom, rente, kosten en bijkomende kosten acht dagen nadat een aanmaning is verzonden die zonder gevolg is gebleven, van rechtswege opeisbaar wordt (beding inzake vervroegde opeisbaarheid).
- 21 De tribunal herinnert eraan dat de Cour de cassation in een arrest van 29 mei 2024 (Civ. 1, 29 mei 2024, F-B, nr. 23-12.904), onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van 26 januari 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), heeft geoordeeld dat een beding in een leningsovereenkomst dat voorzag in de ontbinding van rechtswege van de overeenkomst na een aanmaning tot betaling van de schuld die gedurende vijftien dagen zonder resultaat was gebleven, oneerlijk was (Civ. 1, 29 mei 2024, F-B, nr. 23-12.904).
- 22 Volgens deze rechtspraak verzetten voornoemde artikelen van de code civil (oude artikelen 2305, 2306 en 2309 van de code civil) zich weliswaar niet tegen een dergelijk beding (zie de punten 33 en 34 hierna), maar kan de tribunal ambtshalve het oneerlijke karakter van het beding inzake vervroegde opeisbaarheid vaststellen. In dat geval zou kunnen worden aangenomen dat deze opeisbaarheid onregelmatig en nietig is, zodat, wanneer de borg de schuld heeft betaald, de enige opeisbare bedragen in werkelijkheid enkel de niet-betaalde opeisbare termijnen zijn. In voorkomend geval kan de fout van de zakelijke borg, die meer heeft betaald dan het werkelijke bedrag van de opeisbare schuld, worden erkend en kan het door de schuldenaar aan de borg verschuldigde bedrag dienovereenkomstig worden verminderd.

Oneerlijk karakter van de bedingen waarin de borgtocht is vastgelegd

- 23 In casu bepaalt de kredietovereenkomst dat de kredietnemer de volledige borgtochtprovisie betaalt, ook al komt de borgtocht in de eerste plaats ten goede aan de kredietgever, en wordt de kredietnemer er niet van op de hoogte gesteld dat de betaling van de schuld door de borg tot gevolg zal hebben dat het consumentenrecht niet meer kan worden tegengeworpen aan de nieuwe houder van de schuld, te weten de borg (zie punt 33). Kortom, de bank laat de consument betalen voor een bescherming die uitsluitend aan de bank zelf ten goede komt. Wanneer de borg de schuld betaalt, wordt de bank namelijk het volledige bedrag betaald dat volgens haar aan haar verschuldigd is, met inbegrip van eventuele onrechtmatige boeten, terwijl de consument achterblijft met een schuld, vermeerderd met diverse advocatenkosten en boeten, zonder zich nog te kunnen beroepen op de bescherming van het consumentenrecht. Door de borgtocht te activeren heeft de bank haar vordering geneutraliseerd, aangezien de nieuwe vordering, die thans in handen is van de borg, niet door het Unierecht wordt beheerst.
- 24 De kredietnemer wordt nooit door de bank geïnformeerd over de risico's die deze nevendienst bij het krediet in geval van wanbetaling met zich meebrengt. Dit leidt tot een aanzienlijke verstoring van het evenwicht ten nadele van de consument en de tribunal vraagt zich overigens af of deze omissie, gelet op de niet nader omschreven gevaren die de zakelijke borgtocht voor de schuldenaar meebrengt, niet in strijd is met artikel 7 van richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt.
- 25 De tribunal brengt tevens in herinnering dat het Hof in het arrest van 30 april 2014, Kásler en Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282), heeft geoordeeld dat richtlijn 93/13 de lidstaten verplicht om ervoor te zorgen dat contractuele bedingen waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, kunnen worden getoetst teneinde het eventueel oneerlijke karakter ervan te beoordelen. In dat verband staat het aan de nationale rechter om, rekening houdend met de criteria van artikel 3, lid 1, en artikel 5 van richtlijn 93/13, in het licht van de omstandigheden van het betrokken geval te bepalen of een dergelijk beding voldoet aan de in deze richtlijn gestelde eisen van goede trouw, evenwicht en transparantie.
- 26 Ter illustratie: het Hof heeft ook geoordeeld dat een beding in een verzekeringsovereenkomst, om niet als oneerlijk te worden beschouwd, duidelijk en begrijpelijk moet zijn geformuleerd, dat wil zeggen dat het beding uit grammaticaal oogpunt begrijpelijk moet zijn voor de consument en dat bovendien in de overeenkomst de concrete werking van het mechanisme waarop het betrokken beding betrekking heeft, alsook de verhouding tussen dit mechanisme en het mechanisme dat is voorgeschreven door andere bedingen op een transparante wijze wordt uiteengezet, zodat de consument op basis van duidelijke en begrijpelijke criteria de economische gevolgen die er voor hem uit voortvloeien, kan inschatten (arrest van 23 april 2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262). Volgens de tribunal kan deze rechtspraak zonder meer worden toegepast op kredietovereenkomsten.

- 27 In casu is de tribunal evenwel van oordeel, dat de bedingen inzake de borgtocht niet duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd, omdat niet is meegedeeld wat een borgtocht is, wat een persoonlijke vordering is, en dat de excepties niet aan de borg kunnen worden tegengeworpen nadat hij de schuld heeft voldaan. De onvolledige informatie die de bank in de kredietovereenkomst over de borgtocht heeft verstrekt, stelt de consument geenszins in staat om aan de hand van duidelijke en begrijpelijke criteria de economische gevolgen in te schatten die voor hem zullen voortvloeien uit de betaling van de schuld door de borg indien hij in gebreke blijft.
- 28 Bovendien is de borgtochtovereenkomst een nevendienst bij de kredietovereenkomst, die in die overeenkomst is opgenomen door middel van bedingen voor derden. De borgtochtovereenkomst is dus niet het eigenlijke voorwerp van de kredietovereenkomst. De tribunal brengt in herinnering dat het Hof heeft geoordeeld „artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 aldus moet worden uitgelegd dat bedingen inzake bij een consumentenkredietovereenkomst overeengekomen nevendiensten [...] in beginsel niet tot het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst in de zin van die bepaling behoren, zodat deze bedingen wel kunnen worden getoetst op hun oneerlijkheid” [arrest van 21 maart 2024, Profi Credit Bulgaria (Nevendiensten bij een kredietovereenkomst), C-714/22, EU:C:2024:263].
- 29 Ten slotte merkt de tribunal onder verwijzing naar het arrest van 10 juni 2021, BNP Paribas Personal Finance (C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470), op dat vaststaat dat een gebrek aan informatie, dat een normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument belet om te begrijpen hoe het financiële mechanisme in kwestie concreet werkt en aldus het risico van – mogelijk aanzienlijke – negatieve economische gevolgen van die bedingen voor zijn financiële verplichtingen tijdens de hele looptijd van die overeenkomst in te schatten, ertoe kan leiden dat de bedingen betreffende dat mechanisme als oneerlijk worden aangemerkt.
- 30 De bedingen die voorzien in de borgtocht en de volledige betaling ervan door de kredietnemer zouden, indien zij als oneerlijk en dus als ongeschreven zouden worden beschouwd, de borgtocht als bijkomende dienst nietig maken, maar daarbij zou de kredietovereenkomst blijven bestaan.
- 31 De tribunal brengt tevens in herinnering dat het Hof herhaaldelijk heeft bevestigd dat de rechter verplicht is om ambtshalve vast te stellen of een beding mogelijk oneerlijk is (arrest van 4 juni 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350) en om de bepalingen van nationaal recht die kunnen verhinderen dat die bedingen niet worden toegepast, buiten toepassing te laten (arrest van 17 mei 2022, SPV Project 1503 e.a., C-693/19 en C-831/19, EU:C:2022:395).

B. Niet-tegenwerpbaarheid aan de borg van de schending van het Unierecht inzake oneerlijke bedingen door de bank

- 32 CEGC voert aan dat de oneerlijke bedingen haar niet kunnen worden tegengeworpen, aangezien zij geen partij is bij de leningsovereenkomst.
- 33 De tribunal merkt op dat CEGC, gelet op het nationale recht en de vaste rechtspraak van de Cour de cassation, op goede gronden stelt dat zij een derde is bij de kredietovereenkomst en dat haar geen enkele onregelmatigheid van de kredietovereenkomst kan worden verweten. Voor zover de tribunal weet, wordt in geen enkel arrest van de nationale rechterlijke instanties het bestaan erkend van een contractueel geheel dat bestaat uit een kredietovereenkomst en een borgtochtovereenkomst. De Cour de cassation heeft regelmatig verklaard dat een borgtocht een eenzijdige overeenkomst is (Com. 2 juni 2021, nr. 20-10.690). In beginsel is de regeling inzake oneerlijke bedingen evenwel niet van toepassing op eenzijdige overeenkomsten.
- 34 Bijgevolg kunnen volgens het nationale recht en de rechtspraak van de Cour de cassation oneerlijke bedingen niet worden tegengeworpen aan CEGC, als derde bij de leningsovereenkomst.
- 35 De tribunal stelt evenwel vast dat het standpunt van CEGC onlangs is tegengesproken door een arrest van het Hof van 13 maart 2025, APS Beta Bulgaria en Agentsia za kontrol na prosrocheni zadalzhenia (C-337/23, EU:C:2025:183). In die zaak heeft het Hof de verhouding onderzocht tussen een consumentenkrediet en een in de leningsovereenkomst contractueel opgelegde zakelijke borgtocht.
- 36 Het Hof heeft geoordeeld dat artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 aldus moet worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen de beoordeling van het mogelijk oneerlijke karakter van de bedingen van een borgtochtovereenkomst die de verplichtingen van de borg en de schuldenaar van de hoofdsom bepalen, in een situatie waarin laatstgenoemde deze overeenkomst op hetzelfde moment als de kredietovereenkomst en ter nakoming van een door deze laatste overeenkomst opgelegde verplichting heeft gesloten, waarin de borg een dochteronderneming van de kredietgever of een door hem gekozen persoon is en de borgkosten gelijktijdig met de termijnen van de lening verschuldigd zijn.
- 37 Om tot de slotsom te komen dat er sprake is van een contractueel geheel van de kredietovereenkomst en de borgtochtovereenkomst, heeft het Hof opgemerkt dat *„richtlijn 93/13 de lidstaten [verplicht om] ervoor te zorgen dat contractuele bedingen waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, kunnen worden getoetst teneinde het eventuele oneerlijke karakter ervan te beoordelen. In dat verband staat het aan de nationale rechter om, rekening houdend met de criteria van artikel 3, lid 1, en artikel 5 van richtlijn 93/13, in het licht van de omstandigheden van het betrokken geval te bepalen of een dergelijk beding voldoet aan de in deze richtlijn gestelde eisen van goede trouw, evenwicht en transparantie (arrest van*

30 april 2014, *Kásler en Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, punt 40). Aan de doeltreffendheid van dit mechanisme zou afbreuk worden gedaan indien een verkoper bedingen die niet tot het eigenlijke voorwerp van een door hem met een consument gesloten overeenkomst behoren, zou kunnen onttrekken aan de beoordeling van het eventuele oneerlijke karakter ervan door die bedingen op te nemen in een afzonderlijke aanvullende overeenkomst waarvan zij het eigenlijke voorwerp vormen, die de consument op verzoek van die verkoper zou sluiten met een dochteronderneming van die verkoper of met een door die verkoper gekozen persoon.” (punten 54 en 55) In een dergelijke situatie moeten de twee overeenkomsten als een geheel worden geanalyseerd en moeten bijgevolg de bedingen in de afzonderlijke overeenkomst op eventuele oneerlijkheid worden getoetst, voor zover zij niet behoren tot het eigenlijke voorwerp van de tot stand gebrachte contractuele verhouding tussen de verkoper en de consument.” (punt 56)

- 38 De tribunal is van oordeel dat deze rechtspraak zonder meer van toepassing is op het onderhavige geval, omdat de borgtochtovereenkomst van CEGC haar verplichtingen en die van de schuldenaren van de hoofdsom bepaalt, in een situatie waarin laatstgenoemden deze borgtochtovereenkomst op hetzelfde moment als de kredietovereenkomst en ter nakoming van een door laatstgenoemde overeenkomst opgelegde verplichting hebben gesloten, waarin CEGC een dochteronderneming van de kredietgever is en de borgkosten gelijktijdig met de termijnen van de lening door de schuldenaren verschuldigd zijn.
- 39 Volgens de tribunal blijkt uit genoemd arrest van het Hof dat de borgtochtovereenkomst en de kredietovereenkomst een contractueel geheel vormen, aangezien de kredietovereenkomst het eigenlijke voorwerp van de contractuele verhouding is en de borgtochtovereenkomst daarbij een nevenovereenkomst is, waarbij zowel de bank als de borg partij zijn. CEGC is dus geen derde bij de door de kredietnemers gesloten kredietovereenkomst. De bedingen betreffende de borgtocht kunnen hem dus worden tegengeworpen.
- 40 De tribunal merkt evenwel gelijktijdig op dat er, op grond van het oude artikel 2305 van de code civil (thans artikel 2308), geen sprake is en kan zijn van een contractueel geheel dat wordt gevormd door de kredietovereenkomst en de borgtocht, aangezien de borg over „zijn” vordering (persoonlijke vordering) beschikt, die losstaat van de vordering van de bank. Aangezien de vordering van de borg en de vordering van de bank juridisch gescheiden zijn, kunnen de onregelmatigheden van de kredietovereenkomst niet worden tegengeworpen aan de borg, ook al is de borgtocht in deze kredietovereenkomst opgenomen en is de borg een dochteronderneming van de bank.
- 41 **Volgens de tribunal staan de oude artikelen 2305 en 2308 van de code civil, zoals steeds uitgelegd door de Cour de cassation, eraan in de weg dat de tribunal in de onderhavige procedure tussen de borg en de schuldenaar ambtshalve het eventuele bestaan van oneerlijke bedingen in de**

kredietovereenkomst opwerpt, met inbegrip van oneerlijke bedingen betreffende de borgtocht.

- 42 CEGC is evenwel van mening dat de schuldenaar naar nationaal recht twee middelen heeft die hem beschermen tegen het risico dat hij de borg een onverschuldigde betaling moet terugbetalen. Het eerste middel, ontleend aan het materiële recht, houdt in dat de schuldenaar, die door de borg ervan op de hoogte is gesteld dat deze de bank zal betalen, zich tegen die betaling kan verzetten. Het tweede middel, ontleend aan het procesrecht, bestaat in de mogelijkheid voor de schuldenaar om, na betaling van de schuld door de borg, wanneer de borg de schuldenaar tot betaling dagvaardt, de bank in gedwongen tussenkomst te dagvaarden in het kader van de procedure tussen de borg en de schuldenaar.
- 43 Volgens de tribunal zijn deze twee middelen ontoereikend om de doeltreffendheid van richtlijn 93/13 te waarborgen. Ter toelichting geldt het volgende.

Onvoldoende bescherming van de schuldenaar door de kennisgeving die wordt gedaan door de borg

- 44 CEGC heeft advies ingewonnen van een hoogleraar rechten van de universiteit van Panthéon-Assas. Daarin wordt gesteld dat de door het oude artikel 2308 van de code civil vereiste kennisgeving door de borg aan de schuldenaar een wezenlijke waarborg vormt voor de bescherming van de hoofdschuldenaar. Uit deze raadpleging blijkt dat de schuldenaar, wanneer de borg hem informeert dat hij de bank zal betalen, deze betaling kan verhinderen enkel door de borg mee te delen dat hij het niet eens is met de betaling, zonder dat hij zich daarvoor hoeft te verantwoorden.
- 45 Volgens de tribunal mist deze stelling elke tekstuele of jurisprudentiële grondslag. Volgens het oude artikel 2308 van de code civil is de geldigheid van het verzet van de schuldenaar tegen de betaling van de bank door de borg namelijk wettelijk afhankelijk van het bewijs dat de schuld teniet is gegaan. Met andere woorden, als de schuldenaar betaling wil verhinderen, kan hij zich bij de borg enkel beroepen op het tenietgaan van de schuld.
- 46 Volgens vaste rechtspraak betekent dit dat de schuldenaar zich jegens de borg niet, zelfs niet vóór de betaling, rechtsgeldig en doeltreffend kan beroepen op het middel dat is ontleend aan, bijvoorbeeld, een oneerlijk beding inzake vervroegde opeisbaarheid, een onwettige vervroegde opeisbaarheid, het verlies van het recht op rente, of onrechtmatige boetebedingen. De schuldenaar kan geen enkele schending van het Unierecht door de bank aan de borg tegenwerpen, zelfs niet vóór de betaling, laat staan na de betaling. Artikel 2308 en de Cour de cassation zijn op dit punt duidelijk: alleen wanneer de schuldenaar aantoont dat de schuld is tenietgegaan, kan de borg er daadwerkelijk toe worden gedwongen deze schuld niet te betalen.
- 47 De Cour de cassation brengt geregeld in herinnering dat de onregelmatigheid van de vervroegde opeisbaarheid de borg niet het recht ontnemt om zijn persoonlijke

vordering in te stellen (Cour de cassation, 1e civiele kamer, 1 maart 2023, 21-25278; Cour de cassation, 1e civiele kamer, 9 november 2022, 21-18806).

- 48 Om aan te tonen dat de kennisgeving als bedoeld in het oude artikel 2308 van de code civil, zelfs wanneer deze is geschied, de schuldenaar nagenoeg geen enkele bescherming biedt tegen eventuele schendingen van het Unierecht, verwijst de tribunal naar een arrest van de cour d'appel de Versailles (rechter in tweede aanleg Versailles, Frankrijk) van 5 september 2024 (nr. 23/03926). In die zaak heeft de cour d'appel geoordeeld dat de schuld jegens de bank niet was tenietgegaan, zodat het eventuele bestaan van een oneerlijk beding inzake vervroegde opeisbaarheid en het ontbreken van een voorafgaande kennisgeving zonder gevolg bleven, overeenkomstig de rechtspraak van de Cour de cassation.
- 49 De tribunal komt derhalve tot de slotsom dat op grond van het oude artikel 2308 van de code civil en de daarop betrekking hebbende nationale rechtspraak alleen het bewijs van het tenietgaan van de schuld aan de borg kan worden tegengeworpen om betaling te verhinderen.
- 50 CEGC beroept zich op een kennisgeving die zij op 11 april 2023 aan NL en SF heeft gezonden. Gelet op de inhoud van deze kennisgeving is de tribunal van oordeel dat deze in de praktijk geen enkele concrete bescherming biedt. Volgens de tribunal gaat het namelijk om een aansporing tot betaling van de schuld, en niet om een kennisgeving die de schuldenaar duidelijkheid kan verschaffen over zijn rechten en over de onmogelijkheid naar Frans recht om zich jegens de borg te beroepen op schendingen van het Unierecht door de bank.
- 51 De tribunal merkt voorts op dat de termijn van 15 dagen vóór betaling in de praktijk zo kort is dat deze niet de mogelijkheid biedt om de complexe en grondige analyses te verrichten die noodzakelijk zijn voor het onderzoek en de karakterisering van de eventuele aan de bank of de borg toe te rekenen tekortkomingen en schendingen van het Unierecht, en van de gevolgen van die schendingen voor het beginsel of het bedrag van de schuldvordering.
- 52 Gelet op al het voorgaande stelt de tribunal dus vast dat het feit dat de persoonlijke vordering afhankelijk wordt gesteld van een aan de schuldenaar gerichte kennisgeving niet tot gevolg heeft dat de schuldenaar de betaling van de schuld door de borg kan verlammen, zelfs niet wanneer die betaling een grove schending van het Unierecht vormt.

Onvoldoende bescherming door een eventuele tussenkomst van de bank in een geding tussen de borg en de schuldenaren

- 53 CEGC is van mening dat het nationale recht de schuldenaar op een tweede, aan het procesrecht ontleende grond beschermt tegen het risico dat hij ten onrechte aan de schuldeiser betaalde bedragen aan de borg moet terugbetalen. De tribunal is van oordeel dat deze tweede reden even illusoir is als de eerste.

- 54 CEGC stelt dat het feit dat de schuldenaar schendingen van het Unierecht door de bank niet aan de borg kan tegenwerpen, geen enkel probleem voor de schuldenaar oplevert, aangezien deze, wanneer de borg een vordering tot betaling tegen hem instelt, de bank voor de rechter kan oproepen. Zij baseert zich daarvoor op de artikelen 332, 325 en 331 van de code de procédure civile (wetboek van burgerlijke rechtsvordering).
- 55 Volgens de tribunal is de vermeende mogelijkheid om de bank te doen tussenkomen in de procedure tussen de borg en de schuldenaar niet vanzelfsprekend en niet eenvoudig en zou zij, indien zij zou worden erkend, ontoereikend zijn om de schuldenaar een doeltreffende bescherming te bieden tegen eventuele schendingen van het Unierecht.
- 56 Om te beginnen moet de schuldenaar, om de bank te kunnen dwingen om tussen te komen in het geding, aantonen dat is voldaan aan de voorwaarde van artikel 325 van de code civil, namelijk dat er sprake is van een „*voldoende verband*” tussen enerzijds de vordering van de borg tegen de schuldenaar en anderzijds de vordering van de schuldenaar tegen de bank.
- 57 Volgens de tribunal blijkt uit de rechtspraak dat het in casu zeer moeilijk is om aan te tonen dat er sprake is van een voldoende verband. Daartoe verwijst hij naar een arrest van de cour d’appel de Paris (rechter in tweede aanleg Parijs, Frankrijk) van 18 december 2014, RG nr. 13/1527, waarin onder verwijzing naar artikel 2305 van de code civil wordt verklaard dat de borgtochtovereenkomst „losstaat” van de leningsovereenkomst. Met andere woorden, er is geen enkel juridisch verband tussen de borgtochtovereenkomst en de leningsovereenkomst, en zeker geen voldoende verband tussen de vordering van de borg tegen de schuldenaar en de eventuele gedwongen tussenkomst van de bank.
- 58 De tribunal preciseert overigens dat de cour d’appel in dat arrest de schuldenaar niet verzoekt om de bank te doen tussenkomen in het bij hem aanhangige geding, maar juist aangeeft dat de schuldenaar de bank mogelijk voor de rechter moet dagen (in het kader van een andere procedure).
- 59 De tribunal preciseert ook dat de borg in die zaak kapitaalbanden met de bank had, ook al kan niet worden gezegd dat hij een dochteronderneming van de bank was, aangezien de bank minder dan 50 % van de aandelen in de borg bezat. Deze kapitaalband heeft de cour d’appel er niet van weerhouden om de twee overeenkomsten – de krediet- en de borgtochtovereenkomst – als van elkaar losstaand te beschouwen.
- 60 Naar nationaal recht is dit standpunt van de cour d’appel volstrekt logisch, aangezien de borg naar Frans recht over een persoonlijke vordering tegen de schuldenaar beschikt. Dit betekent dat de borg zijn eigen vorderingsrecht heeft, dat niet identiek is aan dat van de oorspronkelijke schuldeiser.
- 61 Deze persoonlijke vordering, zoals ingesteld bij voormelde artikelen van de code civil, dwingt de rechters om vast te stellen dat er een absolute scheiding bestaat

tussen de vordering van de bank tegen de schuldenaar vóór betaling door de borg en de vordering van de borg jegens de schuldenaar na betaling.

- 62 De tribunal merkt op dat, behoudens vergissing, in geen enkel arrest van de Cour de cassation in een geval als het onderhavige wordt erkend dat er sprake is van een contractueel geheel, waardoor de rechter wanprestaties die formeel aan de bank zijn toe te rekenen, maar waarvoor de borg in werkelijkheid medeaansprakelijk is, aan de borg kan tegenwerpen. Indien de schuldenaar wordt verzocht om de bank te doen tussenkomen, wordt namelijk afgeweken van artikel 2305 van de code civil, dat de borg een persoonlijke vordering verleent. Het is dus helemaal niet voor de hand liggend dat is voldaan aan het vereiste van een „voldoende band” in de zin van artikel 325 van de code de procédure civile opdat de gedwongen tussenkomst van de bank in een soortgelijke procedure als die welke aanhangig is, ontvankelijk is.
- 63 Zelfs indien een gedwongen (of vrijwillige) tussenkomst van de bank mogelijk zou zijn wegens het bestaan van een voldoende band, rijst de vraag of die tussenkomst dan de doeltreffendheid van de bescherming van het Unierecht tegen eventuele schendingen van dat recht door de bank waarborgt.
- 64 De tribunal herinnert er nogmaals aan dat de borg volgens artikel 2305 van de code civil een eigen vordering heeft, die volledig losstaat van de vordering die de bank op de schuldenaar had. De voeging van de twee instanties zou dan ook volstrekt kunstmatig zijn, aangezien de rechter in werkelijkheid twee volledig gescheiden processen als één proces zou moeten behandelen, namelijk enerzijds het geschil tussen de borg en de schuldenaar en anderzijds het geschil tussen de schuldenaar en de bank, het enige geschil waarop het consumentenrecht van toepassing is. In het eerste geding is het consumentenrecht krachtens de artikelen van de code civil en de rechtspraak van de Cour de cassation niet van toepassing, aangezien de borgtochtovereenkomst thans door de Cour de cassation als een eenzijdige overeenkomst wordt beschouwd (Com. 2 juni 2021, nr. 20-10.690).
- 65 Zelfs indien gedwongen tussenkomst haalbaar zou zijn, zou zij dus uiteindelijk niet doeltreffend zijn om de schuldenaar te beschermen tegen eventuele schendingen van het Unierecht.
- 66 **De tribunal komt derhalve tot de slotsom dat kan worden betwijfeld of het nationale recht inzake de eigen vordering van de borg jegens de schuldenaar, zoals toegepast door de nationale rechterlijke instanties, de doeltreffendheid van het Unierecht en in het bijzonder van richtlijn 93/13 waarborgt.**

Prejudiciële vragen

- 67 De tribunal legt het Hof van Justitie de volgende vragen voor:
 - Moeten richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 en het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht aldus worden uitgelegd dat een bepaling

van nationaal recht die de rechter verbiedt om te beoordelen of een beding in een hypothecaire kredietovereenkomst betreffende de voorwaarden voor ontbinding van de overeenkomst door de bank in geval van wanbetaling van de kredietnemer oneerlijk is, buiten toepassing kan of moet worden gelaten wanneer de zakelijke borg die het krediet dekt, nadat de bank het krediet vervroegd opeisbaar heeft verklaard, is overgegaan tot betaling van de door de bank bij de consument gevorderde schuld?

- Moeten richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 en het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht aldus worden uitgelegd dat op grond daarvan het oneerlijke karakter kan of moet worden vastgesteld van een beding in een hypothecaire kredietovereenkomst dat bepaalt dat de consument de door een zakelijke borg gestelde borgtocht moet betalen, wanneer hij niet ervan in kennis is gesteld dat de betaling van de schuld door de borg ingeval de kredietnemer in gebreke blijft, tot gevolg heeft dat de borg jegens de kredietnemer beschikt over een persoonlijke vordering waardoor alle eventueel door de kredietgever begane schendingen van het consumentenrecht op nationaal en Unieniveau niet aan de borg kunnen worden tegengeworpen?